בס"ד

The Abraham Arbesfeld Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

W W W.KOLLELYOMRISHON.ORG

Why doesn't the Rambam Count Zecher Yetzias Mitzrayim as one of the 613 Mitzvos?

Rabbi Allen Schwartz

January 29, 2017 • ב' שבט תשע"ז

1) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יב עמוד ב

משנה. מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא. שנאמר: טולמען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך - הימים, כל ימי חייך - הלילות; וחכמים אומרים: ימי חייך - העולם הזה, כל - להביא לימות המשיח

גמרא. תניא, אמר להם בן זומא לחכמים: וכי מזכירין יציאת מצרים לימות המשיח? והלא כבר נאמר: טזהנה ימים באים נאם ה׳ ולא יאמרו עוד חי ה׳ אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה׳ אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדחתים שם! - אמרו לו: לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה, אלא שתהא שעבוד מלכיות עיקר, ויציאת מצרים טפל לו. כיוצא בו אתה אומר: יזלא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך.

לא שיעקר יעקב ממקומו, אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לו; וכן הוא אומר: אאל תזכרו ראשונות וקדמוניות אל תתבוננו, אל תזכרו ראשונות - זה שעבוד מלכיות, וקדמוניות אל תתבוננו - זו יציאת מצרים, בהנני עשה חדשה עתה תצמח - תני רב יוסף: זו מלחמת גוג ומגוג. משל, למה הדבר דומה - לאדם שהיה מהלך בדרך ופגע בו זאב וניצל ממנו, והיה מספר והולך מעשה זאב; פגע בו ארי וניצל ממנו, והיה מספר והולך מעשה ארי; פגע בו נחש וניצל ממנו, שכח מעשה שניהם והיה מספר והולך מעשה נחש; אף כך ישראל - צרות אחרונות משכחות את הראשונות.

גאברם הוא אברהם, בתחלה נעשה אב לארם, ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו. שרי היא שרה, בתחלה נעשית שרי לאומתה, ולבסוף נעשית שרה לכל העולם כולו. תני בר קפרא: כל הקורא לאברהם אברם - עובר בעשה, שנאמר: דוהיה שמך אברהם. רבי אליעזר אומר: עובר בלאו, שנאמר: הולא יקרא עוד [את] שמך אברם. אלא מעתה הקורא לשרה שרי הכי נמי? - התם, קודשא בריך הוא אמר לאברהם: ושרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה. - אלא מעתה, הקורא ליעקב יעקב הכי נמי? - שאני התם, דהדר אהדריה קרא, דכתיב זויאמר אלהים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב. מתיב רבי יוסי בר אבין ואיתימא רבי יוסי בר זבידא: חאתה הוא ה׳ האלהים אשר בחרת באברם! - אמר ליה: התם נביא הוא דקא מסדר לשבחיה דרחמנא מאי דהוה מעיקרא. הדרן עלך מאימתי

2) ירמיהו פרק טז

(א) וַיְהִי דְבַר יְקֹוָק אֵלַי לֵאמֹר׃ (ב) לֹא תִקַּח לְךָ אִשָּׁה וְלֹא יִהְיוּ לְךָ בָנִים וּבָנוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃ (ג) כִּי כֹה אָמַר יְקֹוָק עַל הַבָּנִים וְעַל הַבָּנוֹת הַיִּלּוֹדִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל אִמֹּתָם הַיֹּלְדוֹת אוֹתָם וְעַל אֲבוֹתָם הַמּוֹלִדִים אוֹתָם בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃ (ד) מְמוֹתֵי תַחֲלֻאִים יָמֻתוּ לֹא יִסָּפְדוּ וְלֹא יִקָּבְרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ וּבַחֶרֶב וּבָרָעָב יִכְלוּ וְהָיְתָה נִבְלָתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ׃ ס (ה) כִּי כֹה אָמַר יְקֹוָק אַל תָּבוֹא בֵּית מַרְזֵחַ וְאַל תֵּלֵךְ לִסְפּוֹד וְאַל תָּנֹד לָהֶם כִּי אָסַפְתִּי אֶת שְׁלוֹמִי מֵאֵת הָעָם הַזֶּה נְאֻם יְקֹוָק אֶת הַחֶסֶד וְאֶת הָרַחֲמִים׃ (ו) וּמֵתוּ גְדֹלִים וּקְטַנִּים בָּאָרֶץ הַזֹּאת לֹא יִקָּבְרוּ וְלֹא יִסְפְּדוּ לָהֶם וְלֹא יִתְגֹּדַד וְלֹא יִקָּרַח לָהֶם׃ (ז) וְלֹא יִפְרְסוּ לָהֶם עַל אֵבֶל לְנַחֲמוֹ עַל מֵת וְלֹא יַשְׁקוּ אוֹתָם כּוֹס תַּנְחוּמִים עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ׃ (ח) וּבֵית מִשְׁתֶּה לֹא תָבוֹא לָשֶׁבֶת אוֹתָם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת׃ ס (ט) כִּי כֹה אָמַר יְקֹוָק צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַשְׁבִּית מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבִימֵיכֶם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה׃ (י) וְהָיָה כִּי תַגִּיד לָעָם הַזֶּה אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ עַל מֶה דִבֶּר יְקֹוָק עָלֵינוּ אֵת כָּל הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וּמֶה עֲוֹנֵנוּ וּמֶה חַטָּאתֵנוּ אֲשֶׁר חָטָאנוּ לַיקֹוָק אֱלֹהֵינוּ׃ (יא) וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֲבוֹתֵיכֶם אוֹתִי נְאֻם יְקֹוָק וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּעַבְדוּם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וְאֹתִי עָזָבוּ וְאֶת תּוֹרָתִי לֹא שָׁמָרוּ׃ (יב) וְאַתֶּם הֲרֵעֹתֶם לַעֲשׂוֹת מֵאֲבוֹתֵיכֶם וְהִנְּכֶם הֹלְכִים אִישׁ אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבּוֹ הָרָע לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ אֵלָי׃ (יג) וְהֵטַלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל הָאָרֶץ הַזֹּאת עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתֶּם אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם וַעֲבַדְתֶּם שָׁם אֶת אֱלֹהִים אֲחֵרִים יוֹמָם וָלַיְלָה אֲשֶׁר לֹא אֶתֵּן לָכֶם חֲנִינָה׃ ס (יד) לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְקֹוָק יֵאָמֵר עוֹד חַי יְקֹוָק אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ (טו) כִּי אִם חַי יְקֹוָק אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹן וּמִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדִּיחָם שָׁמָּה וַהֲשִׁבֹתִים עַל אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם׃ ס (טז) הִנְנִי שֹׁלֵחַ לדוגים לְדַיָּגִים רַבִּים נְאֻם יְקֹוָק וְדִיגוּם וְאַחֲרֵי כֵן אֶשְׁלַח לְרַבִּים צַיָּדִים וְצָדוּם מֵעַל כָּל הַר וּמֵעַל כָּל גִּבְעָה וּמִנְּקִיקֵי הַסְּלָעִים׃

3) ירמיהו פרק כג

(א) הוֹי רֹעִים מְאַבְּדִים וּמְפִצִים אֶת צֹאן מַרְעִיתִי נְאֻם יְקֹוָק׃ (ב) לָכֵן כֹּה אָמַר יְקֹוָק אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל הָרֹעִים הָרֹעִים אֶת עַמִּי אַתֶּם הֲפִצֹתֶם אֶת צֹאנִי וַתַּדִּחוּם וְלֹא פְקַדְתֶּם אֹתָם הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיכֶם אֶת רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם יְקֹוָק׃ (ג) וַאֲנִי אֲקַבֵּץ אֶת שְׁאֵרִית צֹאנִי מִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּי אֹתָם שָׁם וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְהֶן עַל נְוֵהֶן וּפָרוּ וְרָבוּ׃ (ד) וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעִים וְרָעוּם וְלֹא יִירְאוּ עוֹד וְלֹא יֵחַתּוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ נְאֻם יְקֹוָק׃ ס (ה) הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְקֹוָק וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק וּמָלַךְ מֶלֶךְ וְהִשְׂכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃ (ו) בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרְאוֹ יְקֹוָק צִדְקֵנוּ׃ ס (ז) לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְקֹוָק וְלֹא יֹאמְרוּ עוֹד חַי יְקֹוָק אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ (ח) כִּי אִם חַי יְקֹוָק אֲשֶׁר הֶעֱלָה וַאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹנָה וּמִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים שָׁם וְיָשְׁבוּ עַל אַדְמָתָם׃ ס

4) רמב"ן שמות פרשת בא פרק יב

(ב) החדש הזה לכם ראש חדשים - זו מצוה ראשונה שצוה הקב"ה את ישראל על ידי משה, ולכן אמר בארץ מצרים, כי שאר מצות שבתורה היו בהר סיני, או שבא לומר בארץ מצרים, לא בעיר מצרים, כמו שאמרו רבותינו (מכילתא כאן) חוץ לכרך. והיה ראוי שיאמר תחלה דברו אל כל עדת ישראל לאמר החדש הזה לכם וגומר הפרשה, אבל משה ואהרן הם במקום ישראל, ואמר "לכם" כנגד ישראל לדורותם, וחזר ואמר דברו אל כל עדת ישראל, שיצום במצות שעה לקחת פסח מצרים מבעשור: ולפי מדרשו "לכם" לומר שקדוש החדש צריך בית דין מומחין (ר"ה כה ב). ולכך לא נאמר בתחלה "דברו אל כל עדת ישראל", שאין בקדוש החדש אלא משה ואהרן וכיוצא בהם. וטעם החדש הזה לכם ראש חדשים, שימנו אותו ישראל חדש הראשון, וממנו ימנו כל החדשים שני ושלישי עד תשלום השנה בשנים עשר חדש, כדי שיהיה זה זכרון בנס הגדול, כי בכל עת שנזכיר החדשים יהיה הנס נזכר, ועל כן אין לחדשים שם בתורה, אלא יאמר בחדש השלישי (להלן יט א), ואומר ויהי בשנה השנית בחדש השני נעלה הענן (במדבר י יא), ובחדש השביעי באחד לחודש וגו' (שם כט א), וכן כלם: וכמו שתהיה הזכירה ביום השבת במנותינו ממנו אחד בשבת ושני בשבת, כאשר אפרש (להלן כ ח), כך הזכירה ביציאת מצרים במנותינו החדש הראשון והחדש השני והשלישי לגאולתינו, שאין המנין הזה לשנה, שהרי תחלת שנותינו מתשרי, דכתיב (להלן לד כב) וחג האסיף תקופת השנה, וכתיב (שם כג טז) בצאת השנה, אם כן כשנקרא לחדש ניסן ראשון ולתשרי שביעי, פתרונו ראשון לגאולה ושביעי אליה. וזה טעם ראשון הוא לכם, שאיננו ראשון בשנה, אבל הוא ראשון לכם, שנקרא לו לזכרון גאולתינו: וכבר הזכירו רבותינו זה הענין, ואמרו שמות חדשים עלו עמנו מבבל (ירושלמי ר"ה א ב, ב"ר מח ט), כי מתחלה לא היו להם שמות אצלנו, והסבה בזה, כי מתחלה היה מניינם זכר ליציאת מצרים, אבל כאשר עלינו מבבל ונתקיים מה שאמר הכתוב (ירמיה טז יד - טו) ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את בני ישראל מארץ צפון, חזרנו לקרא החדשים בשם שנקראים בארץ בבל, להזכיר כי שם עמדנו ומשם העלנו הש"י. כי אלה השמות ניסן אייר וזולתם שמות פרסיים, ולא ימצא רק בספרי נביאי בבל (זכריה א ז, עזרא ו טו, נחמיה א א) ובמגילת אסתר (ג ז). ולכן אמר הכתוב בחדש הראשון הוא חדש ניסן, כמו הפיל פור הוא הגורל (שם). ועוד היום הגוים בארצות פרס ומדי כך הם קוראים אותם ניסן ותשרי וכלם כמונו. והנה נזכיר בחדשים הגאולה השנית כאשר עשינו עד הנה בראשונה:

5) אברבנאל ירמיהו פרק כג

ואחרי שיעד זה בענין המל' יעד יעוד אחר בענין העם והוא אומרו (ז) לכן הנה ימים באים נאם ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים וגו' ר"ל שתהיה הגאולה העתידה כ"כ גדולה ועצומה בנפלאותיה יותר מגאולת מצרים שלא ישבע הנשבע בימים ההם בחי ה' בכנוי הוצאת בנ"י מאר' מצרי' (ח) אלא חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל שהם י' השבטים מארץ צפון אשר הגלו שם, וכן בני יהודה ובנימן מכל הארצות אשר נדחו שמה, והתבונן כי בענין גאולת מצרים אמר בלבד אשר העלה וכגאולה העתידה אמר אשר העלה ואשר הביא, שהנה היה זה לפי שגאול' מצרים לא היתה כ"כ עצומה לפי שהיו בנ"י מקובצים כולם במקום א' ולכן אמר בלבד אשר העלה והגאול' העתידה תהיה יותר

מופלגת לפי שהם מפוזרים בכל העולם ולרמוז לזה אמר בה אשר העלה ואשר הביא. והפ׳ האלה כבר נאמרו למעלה פ״א ונזכר כאן שנית כפי צורך הדרוש שהיה מדבר בו

6) הגדה של פסח

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר? מָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לָכֶם. לָכֶם - וְלֹא לוֹ. וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל כָּפַר בְּעִקָּר. וְאַף אַתָּה הַקְהֵה אֶת שִׁנָּיו וֶאֱמוֹר לוֹ: ״בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה׳ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם״. לִי וְלֹא לוֹ. אִלּוּ הָיָה שָׁם, לֹא הָיָה נִגְאָלִי:

7) אבן עזרא שמות (הפירוש הארוך) פרשת יתרו פרק כ (ב - ג)

לא יהיה לך דבר הכתוב אלהים כנגד מחשבת עובדימו, כמו ויקח חנניה הנביא (ירמי׳ כח, י), והאנשים רדפו אחריהם (יהושע ב, ז). וככה דבר שמואל למה הרגזתני (ש״א כח, טו) כי הכתוב דבר כפי מחשבת שאול, ואין זה מקומו לפרש אותו. וטעם על פני. כמו וימת הרן על פני תרח אביו (ברא׳ יא, כח), שהיה נמצא אתו וראה אותו. וככה ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם (במד׳ ג, ד). והנה הטעם אחר שאני אלהיך, ואני נמצא תמיד בכל מקום, ואני רואה מה תעשה אין ראוי שתשתף עמי אלהים אחרים. ואמר אחד מחכמי לב אל תכעיס אדונך והוא רואה אותך. והנה זאת המצוה, שהיא לא יהיה לך, היא בלב גם בפה, כי אין בתורה מצות לא תעשה בלב כי אם זו, כי אדם אומר לפני עדים, כי הוא הולך לרצוח או לנאוף, לא יהרג בעבור דבורו, אם לא עשה מעשה. והאומר: נלכה ונעבדה אלהים אחרים צוה הכתוב כי הרג תהרגנו (דבר׳ יג, י), ובמעשה, לא תעשה לך פסל וכל תמונה - עץ או אבן, ולא תעשה בשום אומנות תמונה שהיא בשמים, ואמר ממעל שהם למעלה על הארץ מכל צד, ואין תמונות בשמים, רק שמונה וארבעים צורות. וחכמי הצורות עושים דברים אשר לא כן, ומעשיהם קרובים לעבודת גלולים

8) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נד עמוד ב

אמר רב יהודה אמר רב: ארבעה צריכין להודות - יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים, ויצא. יורדי הים מנלן - דכתיב: יגיורדי הים באניות וגו׳ המה ראו מעשי ה׳, ואומר: ויעמד רוח סערה יעלו שמים ירדו תהומות, ואומר: יחוגו וינועו כשכור, ואומר: ויצעקו אל ה׳ בצר להם וממצוקתיהם יוציאם, ואומר: יקם סערה לדממה, ואומר: וישמחו כי ישתקו, ואומר: יודו לה׳ חסדו ונפלאותיו לבני אדם. הולכי מדברות מנלן - דכתיב: תעו במדבר בישימון דרך עיר מושב לא מצאו ויצעקו אל ה׳ וידריכם בדרך ישרה, יודו לה׳ חסדו. מי שחלה ונתרפא - דכתיב: אולים מדרך פשעם ומעונתיהם יתענו כל אכל תתעב נפשם וגו׳, ויזעקו אל ה׳ בצר להם וגו׳, ישלח דברו וירפאם וגו׳, יודו לה׳ חסדו. מי שהיה חבוש בבית האסורין, מנלן? - דכתיב: ישבי חשך וצלמות וגו׳, כי המרו אמרי אל וגו׳, ואומר: ויכנע בעמל לבם וגו׳, ואומר: ויזעקו אל ה׳ בצר להם, ואומר: יוציאם מחשך וצלמות וגו׳, ואומר: יודו לה׳ חסדו

9) תהלים פרק קו

מג) פְּעָמִים רַבּוֹת יַצִּילֵם וְהֵמָּה יַמְרוּ בַעֲצָתָם וַיָּמֹכּוּ בַּעֲוֹנָם: (מד) וַיַּרְא בַּצַּר לָהֶם בְּשָׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם:
(מה) וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חסדו חֲסָדָיו: (מו) וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים לִפְנֵי כָּל שׁוֹבֵיהֶם:
(מז) הוֹשִׁיעֵנוּ יְקֹוָק אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: (מח) בָּרוּךְ יְקֹוָק אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן הַלְלוּ יָק

תהלים פרק קז

(א) הֹדוּ לַיקֹוָק כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: (ב) יֹאמְרוּ גְּאוּלֵי יְקֹוָק אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר: (ג) וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן וּמִיָּם: (ד) תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ: (ה) רְעֵבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף: (ו) וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְקֹוָק בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם: (ז)

וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לָלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשָׁב׃ (ח) יוֹדוּ לַיקֹוָק חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃ (ט) כִּי הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שֹׁקֵקָה וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוֹב׃

10) ספר המצוות לרמב״ם שורש ג

השרש השלישי שאין ראוי למנות מצות שאין נוהגות לדורות. דע כי אמרם (מכות כג ב) תרי״ג מצות נאמרו לו למשה בסיני מורה על היות זה המספר הוא מספר המצות הנוהגות לדורות. כי מצות שאינן נוהגות לדורות אין קשר להן בסיני הן שנאמרו בסיני או בזולתו. ואמנם כוונו באמרם בסיני לפי שעקר התורה שנתנה היה בסיני והוא אמרו יתעלה (ס״פ משפטי׳) עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך. ובבאור אמרו (שם כג ב, כד א) מאי קראה תורה צוה לנו משה מורשה רוצה לומר מספר תורה והוא תרי״א ואנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמעום ובהם נשלמו תרי״ג מצות. ירצו בזה הסימן שהדבר שצוה לנו משה ולא שמענוהו כי אם ממנו הוא מספר תור״ה וקראה מורשה קהלת יעקב ומצוה שאינה נוהגת לדורות אינה לנו מורשה. שאמנם ייקרא ירושה מה שיתמיד לדורות כמו שאמר (ס״פ והא״ש) כימי השמים על הארץ.ומאמרם (הובא בהקד׳ יב א) גם כן כי כל אבר ואבר כאילו הוא יצוה האדם בעשיית מצוה וכל יום ויום כאילו הוא יזהיר אותו מעבירה ראיה על היות זה המספר לא יחסר לעולם. ואילו היה מכלל המנין מצות שאינן נוהגות לדורות הנה יחסר זה הכלל בזמן שיכלה בו חיוב המצוה ההיא ולא היה המאמר הזה שלם כי אם בזמן מוגבל. וכבר טעה גם כן זולתנו בשרש הזה ומנה בעבור שהצר לו היכולת ולא יבאו לראות כבלע את הקדש (ס״פ במדבר). ומנה לא יעבוד עוד (בהעלותך ח) בלוים. ואלו גם כן אינן נוהגות לדורות כי אם במדבר. ואף על פי שאמרו (סנה׳ פא ב) רמז לגונב את הקסוה לא יבואו לראות, ויש די ספוק באמרם רמז ושפשטיה דקרא אינו כן. ואינו גם כן מכלל מחוייבי מיתה בידי שמים כמו שהתבאר בתוספתא (זבחים ספי״ב וכריתות פ״א ה״ב) ובסנהדרין (פג א)ואני נפלא מזה שמנה אלו הלאוין למה לא מנה אמרו במן (בשלח טז) איש אל יותר ממנו עד בקר ואמרו יתעלה (דברים ב) אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וכן האזהרה שבאה בבני עמון (שם) אל תצורם ואל תתגר בם. וכן ימנה גם כן בכלל מצות עשה אמרו (חוקת כא) עשה לך שרף ושים אותו על נס ואמרו (בשלח טז) קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן כמו שמנה תרומת המכס (מטות לא) וחנוכת המזבח. וכן ימנה היו נכונים לשלשת ימים (יתרו יט) וג״כ גם הצאן והבקר אל ירעו (תשא לד) ואל יהרסו לעלות אל י״י (יתרו יט כד) ורבים כמו אלה. ולא יספק בעל שכל כי אלו כולם מצות נאמרו לו למשה צווי ואזהרה אך כולם היו לפי שעה ואינן נוהגות לדורות ולכן לא יימנו. ובעבור השרש הזה אין ראוי למנות ברכות וקל